

Miljøgodkendelse af udbringningsarealer tilhørende ejendommen Øksendrupvej 53A, 5871 Frørup

Marts 2015

# Indholdsfortegnelse

|   |          |
|---|----------|
| <b>INDLEDNING .....</b>                                 | <b>3</b> |
| <b>MILJØGODKENDELSE .....</b>                           | <b>4</b> |
| IKKE-TEKNISK RESUMÉ .....                               | 4        |
| AFGØRELSE .....   | 4        |
| BORTFALD OG KONTINUITETSBRUD .....                      | 6        |
| REVURDERING.....  | 6        |
| OFFENTLIGGØRELSE .....                                  | 6        |
| KLAGEVEJLEDNING .....                                   | 6        |
| MODTAGERE AF KOPI AF AFGØRELSEN .....                   | 7        |
| <b>MILJØVURDERING .....</b>                             | <b>8</b> |
| 1. GRUNDFORHOLD .....                                   | 8        |
| 1.1 Ansøger og ejerforhold .....                        | 8        |
| 1.2 Overordnede oplysninger.....                        | 8        |
| 2. BEDRIFTENS AREALER.....                              | 8        |
| 2.1 Drift af udbringningsarealer.....                   | 9        |
| 2.2 Gødningsproduktion og -håndtering .....             | 10       |
| 2.3 Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer ..... | 10       |
| 3. BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT) .....               | 14       |
| 4. OFFENTLIGHED .....                                   | 15       |
| 5. SAMLET VURDERING.....                                | 15       |

## Indledning

| Emne              | Data                              |
|-------------------|-----------------------------------|
| Ansøger           | Kim Pedersen                      |
| Adresse           | Øksendrupvej 53A, 5871 Frørup     |
| Ejendommen navn   | -                                 |
| Matrikelnummer    | 43c m.fl. Øksendrup By, Øksendrup |
| Virksomhedens art | Planteavl                         |
| Ejer              | Kim Pedersen                      |
| CHR-nummer        | -                                 |
| CVR-nummer        | 16584177                          |
| Kontaktperson     | Kim Pedersen                      |
| Tilsynsmyndighed  | Nyborg Kommune                    |

Nyborg Kommune har den 11. september 2014 modtaget ansøgning om miljøgodkendelse til modtagelse af kvæggylle fra husdyrproduktionen på Sentvedvej 38, 5871 Frørup.

Udbringning af husdyrgødning fra anden miljøgodkendt ejendom er omfattet af §16 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, med senere ændringer (husdyrgodkendelsesloven).

Ansøgningen, "Husdyrgodkendelse.dk. Ansøgnings-skema, skemanummer 69.229 version 2" med bilag af 12. februar 2015, om § 16-godkendelse af virksomheden, ligger til grund for godkendelsen. Den indeholder en beskrivelse af udbringningen af husdyrgødningen, samt diverse beregninger af forureningsforholdene i den forbindelse. Ansøger ønsker inden for rammerne af miljøgodkendelsen at have muligheden for at opfylde husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau på 4 forskellige måder. Der er derfor i tilknytning til ansøgnings-skema nr. 69.229 indsendt 4 scenarieberegninger. Den drift der ligger til grund for hver af de fire scenarier vil i det følgende blive omtalt som scenarie 1, scenarie 2, scenarie 3 og scenarie 4.

Nedenstående skema viser de 4 driftsscenarioer og de virkemidler, der indgår i beregningen af kvælstofudvaskningen til overflade- og grundvand.

**Tabel 1. Oversigt over de 4 driftsscenarioer**

| Scenarie | DE/ha. | Tiltag   |
|----------|--------|--|
| 1        | 1,40   | 2,0 % ekstra efterafgrøder   |
| 2        | 1,40   | N-kvoten skal reduceres med 1%                                       |
| 3        | 1,40   | Etablering af frøgræssædskifte (S6) på alle 101 ha udspretningsareal |
| 4        | 1,21   | Reduceret husdyrtryk 1,21 DE/ha                                      |

Miljøgodkendelsen indeholder en række vilkår for virksomhedens drift og kontrol. Vilkårene er stillet på baggrund af nedenstående miljøvurdering af virksomhedens forureningsmæssige forhold. Vilkårene skal sikre, at eventuelle gener for naboer begrænses, at der ikke sker en øget næringsstofpåvirkning af følsomme naturtyper, samt at der er taget hensyn til de landskabelige værdier.

# Miljøgodkendelse

## Ikke-teknisk resumé

Denne miljøgodkendelse gives til ejeren af Øksendrupvej 53A, 5871 Frørup v. Kim Pedersen, der har søgt om miljøgodkendelse efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Der er søgt om udbringning af kvæggylle på Øksendrupvej 53A, 5871 Frørup på 101,0 ha. ejet og forpagtet areal.

Miljøgodkendelsen omfatter alle ejede og forpagtede arealer tilhørende Øksendrupvej 53A, 5871 Frørup.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem, [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk). Ansøgningssystemet foretager en række beregninger af miljøpåvirkningerne fra ejendommens arealer. Disse beregninger udgør sammen med ansøgningens øvrige oplysninger grundlaget for kommunens miljøvurdering.

Kommunen skal sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at udbringningen af husdyrgødningen i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Der skal herunder tages hensyn til gener for omkringboende og forurening af natur og miljø fra de arealer, hvor der bliver udbragt husdyrgødning.

Det er Nyborg Kommunes vurdering, at det er muligt at udbringe husdyrgødning på arealerne uden væsentlige gener for de omkringboende og uden at påvirke miljøet væsentligt, bedømt ud fra de væsentlighedskriterier, der er indarbejdet i husdyrgodkendelsesloven. Vurderingen er forudsat af, at godkendelsens vilkår og lovgivningen i øvrigt på området overholdes.

Denne miljøgodkendelse er opdelt i to hovedafsnit. Første del udgøres af selve godkendelsen med de vilkår, Nyborg Kommune stiller vedrørende driften af arealerne. Anden del er den miljøtekniske beskrivelse og vurdering. Her er arealerne beskrevet nærmere, og der er redegjort for den påvirkning, udbringningen forventes at have på omgivelserne.

Miljøgodkendelsen indeholder en række konkrete vilkår for virksomhedens indretning og drift. Vilkårene skal medvirke til at sikre, at

- driften af arealerne sker i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet og den miljøtekniske beskrivelse og vurdering
- yderligere miljøkrav, fastsat på grundlag af kommunens vurdering af ansøgningen, overholdes
- risikoen for, at der forekommer forurening eller gener ud over de forventede ifølge miljøvurderingen er minimeret.

## Afgørelse

Nyborg Kommune godkender hermed en årlig udbringning af 141 DE kvæggylle på 101,0 ha ejet og forpagtet udbringningsareal tilhørende matr.nr. 43c m.fl. Øksendrup By, Øksendrup beliggende Øksendrupvej 53A, 5871 Frørup.

Nyborg Kommune giver godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at arealerne i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. I vurderingen er indgået hvorvidt udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden at medføre væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er givet i henhold til §16 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, med senere ændringer (husdyrgodkendelsesloven). Miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af, at gældende regler på området og nedenstående vilkår overholdes.

Godkendelsen er gældende fra datoen for offentliggørelsen.

Forudsætningerne for miljøgodkendelsen findes i "Ansøgningskema. Skemanummer 69.229 version 2" af 12. februar 2015 inklusive bilag og i nedenstående "Miljøvurdering".

## Vilkår for godkendelsen

### 1. Generelle forhold

#### Information om ændringer på virksomheden

- 1.1 Ændringer i ejerforhold (eller hvem der har ansvar for driften) skal meddeles til kommunen.
- 1.2 De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

### 2. Udbringingsarealer

#### Udbringning af gødning

- 2.1 Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, så udbringningen ikke giver anledning til unødige gener.
- 2.2 Husdyrgødningen må kun udbringes på de 101 ha. miljøgodkendte arealer, der er angivet på kortbilag 1. Der må ikke udbringes husdyrgødning på andre arealer på bedriften uden forudgående anmeldelse til kommunen.
- 2.3 Der skal i driften af udspretningsarealet anvendes af et af følgende fire scenarier:

| Scenarie | DE/ha. | Tiltag  |
|----------|--------|---|
| 1        | 1,40   | 2,0 % ekstra efterafgrøder ud over det lovpligtige udlæg*                                   |
| 2        | 1,40   | N-kvoten skal reduceres med 1%  |
| 3        | 1,40   | Etablering af frøgræssædskifte (S6) med mindst 10% frøgræs på alle 101 ha udspretningsareal |
| 4        | 1,21   | Reduceret husdyrtryk 1,21 DE/ha   |

\*Ekstra efterafgrøder udlægges ud over NaturErhvervstyrelsens generelle krav. Ekstra efterafgrøder skal følge de samme krav, som der er til de lovpligtige efterafgrøder på godkendelsestidspunktet, jf. "bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2014/2015". Efterafgrøder må ikke erstattes af 100 % vinterafgrøder.

- 2.4 Afhængigt af hvilket driftsscenario der vælges i driften af udspretningsarealet (101 ha), må der maksimalt tilføres følgende mængde kvælstof i organisk gødning til arealerne (beregnet efter 2014/2015-normer):

| Scenarie | DE, ha | Max. Kg N/år |
|----------|--------|--------------|
| 1        | 1,40   | 13.004       |
| 2        | 1,40   | 13.004       |
| 3        | 1,40   | 13.004       |
| 4        | 1,21   | 11.252       |

### 3. Egenkontrol

- 3.1 Til dokumentation for at udbragte mængder af husdyrgødning og drift af arealerne er inden for godkendelsens rammer, skal følgende dokumenter opbevares for de seneste fem år/planår. De skal kunne forevises ved tilsyn, og de skal indsendes til kommunen på forlangende:
  - Mark-, sædskifte og gødningsplaner med tilhørende kortbilag

- Forpagtnings- og overførelsesaftaler af mindst 1 års varighed
- Gødningsregnskaber
- Ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen

## **Bortfald og kontinuitetsbrud**

Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. Hvis godkendelsen kun har været delvist udnyttet bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år.

## **Revurdering**

Virksomhedens miljøgodkendelse skal, jf. husdyrgodkendelseslovens §41, revurderes regelmæssigt. Første revurdering foretages efter 8 år fra godkendelsesdatoen. Denne miljøgodkendelse skal derfor revurderes i 2022.

## **Offentliggørelse**

Miljøgodkendelsen offentliggøres ved annoncering i Lokalavisen Nyborg den 17. marts 2015.

## **Klagevejledning**

Denne afgørelse kan efter husdyrgodkendelseslovens kap. 7, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald.

### **Klagefrist**

Klagefristen udløber 4 uger efter afgørelsens annoncering. Natur- og Miljøklagenævnet skal dermed have modtaget klagen senest den 14. april 2015.

### **Indgivelse af klage**

En klage over denne afgørelse, skal ske til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen indsendes via Klageportalen, der ligger på forsiden af Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside, [www.nmkn.dk](http://www.nmkn.dk).

Adgangen til klageportalen sker via [www.borger.dk](http://www.borger.dk) og [www.virk.dk](http://www.virk.dk). Der er direkte link til disse steder via forsiden af Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside. Vejledning om hvordan man logger på og anvender Klageportalen, findes også på disse hjemmesider.

På Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside findes information om, hvordan man klager via Klageportalen, bl.a. korte videovejledninger, "spørgsmål og svar" samt telefonnummer og e-mailadresse til supportfunktionen i Natur- og Miljøklagenævnet.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

### **Gebyr**

Der er et gebyr på kr. 500 for at klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Gebyret betales med betalingskort via Klageportalen eller via indbetalingskort sendt fra Natur- og Miljøklagenævnet.

### **Virkning af klage**

En klage over miljøgodkendelser eller andre afgørelser efter husdyrgodkendelsesloven har ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen eller anden afgørelse, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet. Det skal fremhæves, at evt. udnyttelse af godkendelsen inden Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i klagesagen, sker på eget ansvar.

**Domstolene**

Afgørelsen kan endvidere indbringes for domstolene. En eventuel sag skal være anlagt inden 6 måneder efter endelig afgørelse.

På Nyborg Kommunes vegne den 11. marts 2015

Venlig hilsen

Anne G. Pedersen  
Gruppeleder Natur og Miljø

Bo Clausen  
Miljøsagsbehandler

**Modtagere af kopi af afgørelsen**

- Centrovce, att. Ejler Petersen, Damsbovej 11, 5492 Vissenbjerg  
E-post: [ejp@centrovce.dk](mailto:ejp@centrovce.dk)
- Sundhedsstyrelsen.  
E-post: [syd@sst.dk](mailto:syd@sst.dk)
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N.  
E-post: [husdyr@ecocouncil.dk](mailto:husdyr@ecocouncil.dk)
- Danmarks Naturfredningsforening. Masnedøgade 20, 2100 København Ø  
E-post: [dnnnyborg-sager@dn.dk](mailto:dnnnyborg-sager@dn.dk)
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia  
E-post: [mail@dkfisk.dk](mailto:mail@dkfisk.dk)
- Ferskvandsfiskeriforeningen, v/Niels Barslund,  
E-post: [nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk](mailto:nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk)
- Danmarks Sportsfiskerforbund. Worsaaesgade 1, 7100 Vejle.  
E-post: [frodethorhauge@stofanet.dk](mailto:frodethorhauge@stofanet.dk)
- Dansk Ornitologisk Forening.  
E-post: [natur@dof.dk](mailto:natur@dof.dk)
- Dansk Ornitologisk Forening, lokalt  
E-post: [nyborg@dof.dk](mailto:nyborg@dof.dk)
- Kjeld Pedersen. Øksendrupvej 26, 5871 Frørup
- Jette Holme Rasmussen. Øksendrupvej 51A, 5871 Frørup
- Flemming Jørgensen. Boholtvej 15, 5874 Hesselager

# Miljøvurdering

Nedenstående miljøvurdering danner som tidligere nævnt grundlag for de vilkår, som er meddelt i tilknytning til miljøgodkendelsen. Udgangspunktet for miljøvurderingen er den indsendte ansøgning om arealgodkendelse - Skema nummer 69.229 version 2 af 12. februar 2015.

Vurderingen skal belyse, om de virkemidler til forebyggelse og begrænsning af forurening, som fremgår af ansøgningen om udbringning af husdyrgødning opfylder kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Desuden skal vurderingen belyse, hvilke konsekvenser de forskellige typer af påvirkninger den ansøgte udbringning vil kunne forventes at have på omgivelserne.

Hvor det vurderes, at der er behov for at stille særlige vilkår, vil dette være formuleret med kursiv til sidst i det enkelte afsnit.

## 1. Grundforhold

Her er foretaget en indledende vurdering af om den indsendte ansøgning omfatter arealer, der kan indebære forøget forurening eller andre virkninger af omgivelserne som følge af den ansøgte udbringning. Endvidere er det vurderet, om ansøgningen indeholder de krævede oplysninger og om sagen er tilstrækkeligt belyst, herunder om ansøgningens oplysninger er i overensstemmelse med kommunens oplysninger.

### 1.1 Ansøger og ejerforhold

Oplysningerne om ansøger og ejerforhold er her vurderet med henblik på at sikre, at ansvaret for at udbringningsarealerne drives i overensstemmelse med den meddelte miljøgodkendelse, er rettet mod den korrekte juridiske person.

Det vurderes ud fra oplysninger hentet i CVR-registeret og NaturErhvervstyrelsens register over støtteansøgere, at miljøgodkendelsen er rettet mod den korrekte juridiske person.

### 1.2 Overordnede oplysninger

Ansøgningens overordnede oplysninger om den ansøgte udbringning af husdyrgødning er grundlaget for omfanget af arealanvendelsen, der meddeles miljøgodkendelse til, herunder er der bl.a. foretaget en vurdering af om andre ejendomme under den samlede bedrift bør omfattes af miljøgodkendelsen, og om der er behov for at inddrage andre aktiviteter, tilladelser m.v. i vurderingen af udbringningsarealernes påvirkning af omgivelserne.

Det fremgår af ansøgningen, at der ikke indgår andre ejendomme i den samlede bedrift. Ejendommen ligger i landzone. Der er ingen kommuneplanmæssige bindinger i forhold til udbringningsarealerne. Det vurderes, at der ikke er behov for at inddrage andre aktiviteter, tilladelser m.v. i vurderingen af udbringningsarealernes påvirkning af omgivelserne.

## 2. Bedriftens arealer

Udspretningsarealerne er beliggende i både Nyborg og Svendborg Kommune.

I det følgende er der foretaget en vurdering af den påvirkning, som udbringningsarealerne giver anledning til, og om denne er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til natur og grundvand fremgår af kortbilag 1 og 2. Godkendelsen omfatter samtlige arealer, der ejes og forpagtes af bedriften på godkendelsestidspunktet. Der er søgt om godkendelse af i alt 101,0 ha ejet og forpagtet areal. Der udbringes som tidligere nævnt op til 141 DE kvæggylle på de nævnte arealer.

Af NaturErhvervstyrelsens arealoversigt fremgår, at en del af udbringningsarealerne er forpagtede arealer. Disse ejes af:

- Kjeld Pedersen. Øksendrupvej 26, 5871 Frørup
- Jette Holme Rasmussen. Øksendrupvej 51A, 5871 Frørup
- Flemming Jørgensen. Boholtvej 15, 5874 Hesselager



Udspretningsarealet beliggende i Svendborg Kommune er på i alt 37,1 ha. (mark nr. 30-0, 31-0, 33-0, 34-0, 35-0, 36-0, 37-0, 38-0 og 39-0). Udspretningsarealet beliggende i Nyborg Kommune er på i alt 63,9 ha. (mark nr. 1-0, 1-3, 2-0, 2-1, 2-2, 3-0 og 32-0).

Hele udspretningsarealet afvander til Langelandssundet.

Nyborg Kommune har den 13. januar 2015 foretaget høring af Svendborg Kommune vedrørende den del af udspretningsarealet, som ligger i Svendborg Kommune. Svendborg Kommune har d. 26. januar 2015 truffet følgende afgørelse vedrørende de forespurgte arealer. Svendborg Kommunes høringssvar er vedlagt som bilag 1. Af høringssvaret fremgår følgende:

- *Det er Svendborg Kommunes vurdering, at Nyborg Kommune, som godkendende myndighed skal foretage den samlede habitatvurdering, og i givet fald stille vilkår, der sikrer, at udvaskningen af næringsstoffer fra arealer i oplandet til Langelandssundet ikke overstiger et planteavlbrug.*
- *Det er Svendborg Kommunes vurdering, at Nyborg Kommune, som godkendende myndighed skal foretage den samlede habitatvurdering, og i givet fald stille vilkår, der sikrer, at udvaskningen af næringsstoffer (N og P) fra arealer i oplandet til Langelandssundet udgør mindre end 1 % af den samlede udvaskning fra oplandet.*
- *Samlet set vurderer Svendborg Kommune, at udbringning af husdyrgødning på de anmeldte arealer ikke påvirker beskyttede naturområderne væsentligt, og der stilles derfor ikke særlige vilkår hvad angår beskyttet natur.*
- *Svendborg Kommune vurderer, at driften af arealerne ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning af områdets bilag 4-arter, og der stilles derfor ikke særlige vilkår hvad angår Bilag IV-arter.*
- *Ingen af arealerne ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder eller indsatsområder for nitrat.*

Overnævnte forhold, der vedrører den del af det ansøgte der ligger i Svendborg Kommune, skal Nyborg Kommune indarbejde i en godkendelse af det ansøgte.

## 2.1 Drift af udbringningsarealer

Kommunen har her indledningsvis foretaget en vurdering af, om oplysningerne vedrørende udspretningsarealerne er tilstrækkeligt belyst, herunder om de oplyste standardsædskifter vil kunne forventes anvendt ved driften af det ansøgte.

Ansøger ønsker inden for rammerne af miljøgodkendelsen at have muligheden for at udbringe husdyrgødning (141 DE kvæggylle) på ejendommens 101 ha udspretningsareal. Der er med ansøgningen, i tilknytning til ansøgningsskema nr. 69.229, indsendt 4 scenarieberegninger, der viser at beskyttelsesniveauet i forhold til udvaskning til overflade- og grundvand i alle tilfælde er overholdt.

Nedenstående tabel viser de 3 scenarier og de virkemidler, der indgår i beregningen af kvælstofudvaskningen til overflade- og grundvand.

**Tabel 2.** Oversigt over driftsscenerier 1-3

| Scenarie | DE/ha. | Tiltag   |
|----------|--------|--|
| 1        | 1,40   | 2,0 % ekstra efterafgrøder   |
| 2        | 1,40   | N-kvoten skal reduceres med 1%                                       |
| 3        | 1,40   | Etablering af frøgræssædskifte (S6) på alle 101 ha udspretningsareal |
| 4        | 1,21   | Reduceret husdyrtryk 1,21 DE/ha                                      |

Udlægget af 2% ekstra efterafgrøder ud over den lovpligtige andel svarer til ca. 2 ha, da efterafgrødegrundarealet for sædskifte S2 udgør 100 % af bedriftens udbringningsarealer. Ekstra efterafgrøder skal følge de samme krav, som der er til de lovpligtige efterafgrøder på godkendelsestidspunktet, jf. "Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2014/2015". Efterafgrøder må ikke erstattes af 100 % vinterafgrøder.

## 2.2 Gødningsproduktion og -håndtering

Der foretages her en vurdering af, om der er behov for at stille særlige vilkår vedrørende håndtering og udbringning af husdyrgødning på udspretningsarealerne.

Udbringning af gyllen sker fortrinsvis ved nedfældning eller slangeudlæggelse, alt efter afgrøde. På sort jord og fodergræsarealer udbringes gyllen ved nedfældning eller tilsvarende metode med samme lave ammoniakfordampning, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens<sup>1</sup> bestemmelser.

Nedfældning af gylle udbragt på sort jord og fodergræs er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen, og der er derfor ikke stillet vilkår herom.

## 2.3 Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer

På baggrund af ansøgningen og tilgængelige kortværk vedrørende nitratklasser, fosforklasser, naturarealer m.v. er der her foretaget en vurdering af, om der er risiko for afstrømning/udvaskning af næringsstoffer fra udspretningsarealerne, der kan medføre en væsentlig øget miljøpåvirkning af de beskyttede eller sårbare naturtyper.

### 2.3.1 Påvirkning af naturområder med kvælstof

Ansøgningskemaet tager ikke automatisk højde for øvrig natur. Der kan f.eks. være plante- og dyrearter i nærheden af udspretningsarealerne, der er sårbare over for yderligere påvirkninger med kvælstof. Kommunen har derfor her foretaget en konkret vurdering af, om udspretningsarealerne i Nyborg Kommune støder op til højt målsat natur, der er følsom overfor ammoniakpåvirkning fra udspretningsarealerne. Beliggenheden af udspretningsarealerne i forhold til beskyttet natur ses på kortbilag 1. Ingen af dele af udbringningsarealet er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3<sup>2</sup>.

Mark nr. 2-2 grænser op til to naturområder (D-målsat eng og D-målsat overdrev) beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Da hældningen af marken mod naturområderne ikke er over 6<sup>0</sup> vurderes det, at der kun er meget lille risiko for påvirkning af naturområderne fra overfladeafstrømning af kvælstof eller fosfor.

Da arealet også i nudriften modtager husdyrgødning vurderes den ansøgte udbringning af husdyrgødning ikke give anledning til nogen merbelastning med ammoniak på naturområderne.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at der ikke vil ske en væsentlig negativ påvirkning af naturområderne med ammoniak. Der skal derfor ikke stilles særlige vilkår for udbringningen for den del af udspretningsarealerne, der ligger i Nyborg Kommune.

Nyborg Kommune vurderer desuden, at der ikke vil ske en påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder med ammoniak eller ved direkte udvaskning af kvælstof, da afstanden til nærmeste NATURA 2000 områder er relativt stor - hhv. 1,9 km og 2,5 km, jf. nedenstående tabel 3.

**Tabel 3.** Oversigt over Natura 2000 områder og afstand til disse.

| Mark nr. | Afsand til NATURA 2000-område | NATURA 2000-område                |
|----------|-------------------------------|-----------------------------------|
| 3-0      | 1.900 meter                   | 116. Centrale Storebælt og Vresen |
| 3-0      | 2.500 meter                   | 102. Søer ved Tårup og Klintholm  |

### 2.3.2 Påvirkning af bilag IV-arter

Nyborg Kommune vurderer at der kan forekomme Dværgflagermus, Brun flagermus, Sydflagermus, Markfirben, Springfrø og Stor Vandsalamander i området. Arterne er Bilag IV-arter, der ifølge naturbeskyttelseslovens kap. 5 ikke må forstyrres forsættligt med skadelig virkning for arten eller bestanden, og yngle- og rasteområder må ikke beskadiges eller ødelægges.

Markfirben kan forekomme i området. Arten foretrækker sandede soleksponerede levesteder, eksempelvis markkanter, sten- og jorddiger og skovveje.

<sup>1</sup> Bekendtgørelse nr. 853 af 30. juni 2014 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

<sup>2</sup> Naturbeskyttelsesloven - LBK nr. 951 af 3. juli 2013

Flagermus yngler og overvintrer fortrinsvis i hule træer, og søger bl.a. føde over åbent terræn og langs skovbryn og levende hegn.

Springfrø og Stor Vandsalamander yngler i småsøer og små vandhuller. Padderne forlader vandhullerne efter yngletiden, og opholder sig og overvintrer i områdets småskove, levende hegn og sten- og jorddiger.

Områdets mange småbiotoper: sten- og jorddiger, småskove, levende hegn og små udyrkede markarealer, er meget vigtige for agerlandets dyre- og planteliv. De fungerer som ledelinier, yngle-, raste- og overvintringssted for områdets bilag IV-arter.

Kommunen vurderer, at da der er tale om en fortsættelse af markdriften, vil småbiotopernes funktion være uændret. Den forestående drift af arealerne vil derfor ikke beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for områdets bilag IV-arter.

### 2.3.3 Påvirkning af overfladevand

Udspretningsarealets fordeling på kystvandsoplande fremgår af nedenstående tabel 4.

**Tabel 4.** Udspretningsarealets fordeling på kystvandsoplande.

| Kystvandsopland  | Mark nr.   | Antal ha     |
|------------------|--|--------------|
| Langelandssundet | 1-0, 1-3, 2-0, 2-1, 2-2, 3-0, 30-0, 31-0, 32-0, 33-0, 34-0, 35-0, 36-0, 37-0, 38-0 og 39-0 | 101,0        |
| <b>I alt</b>     |  | <b>101,0</b> |

### Beskrivelse af recipienter

#### Langelandssundet

Langelandssundet har et opland på ca. 27.076 ha (270,8 km<sup>2</sup>), hvoraf 68 % er landbrugsjord<sup>3</sup>. På baggrund af oplandets samlede arealanvendelse er det vurderet, at der er en total udvaskning af kvælstof fra oplandet på 778.905 kg N/år. Dyretrykket i oplandet til Langelandssundet er steget fra 18.189 DE i 2007 til 18.507 DE i 2014<sup>4</sup>. Samlet set er der således sket en stigning i antal dyreenheder i oplandet på 1,7 %.

**Tabel 5.** Udvikling i antal DE m.v. i oplandet til Langelandssundet 2007-2012

| <b>Total N-udvaskning til Langelandssundet</b>                       |                 |
|--|-----------------|
| Antal DE 2007  | 18.189 DE       |
| Antal DE 2014  | 18.507 DE       |
| Udviklingen i antal DE i oplandet i perioden 2007-2014, jf. CHR-data | 1,7 %           |
| Oplandsstørrelse   | 27.076 ha       |
| Størrelse af dyrket areal i oplandet (68% dyrket areal)              | 18.412 ha       |
| Størrelse af øvrige arealer  | 8.664 ha        |
| Dyrket areal, standardudvaskning                                     | 51,7 kg N/ha/år |
| Øvrige arealer, standardudvaskning                                   | 10,0 kg N/ha/år |
| Reduktionspotentiale (lav)   | 25 %            |
| Udledning i alt fra dyrket areal i oplandet                          | 713.925 kg N/år |
| Udledning i alt fra øvrige arealer i oplandet                        | 64.980 kg N/år  |
| Udledning i alt fra oplandet   | 778.905 kg N/år |

| <b>P-udvaskning til Langelandssundet</b>                     |                 |
|--|-----------------|
| Standardudvaskning, jf. hovedvandsopland Det sydfynske Øhav. | 0,48 kg P/ha/år |
| Udledning i alt fra oplandet                                 | 13.096 kg P/år  |
| 5 % af fosforudledningen                                     | 655 kg P/år     |

<sup>3</sup> Basisanalyse 1.15 – Det Sydfynske Øhav

<sup>4</sup> Supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk, Miljøstyrelsen

Storebælt er karakteriseret ved, at der, som i en stor flodmunding, foregår et møde mellem saltvand fra Kattegat og Ferskere vand fra Østersøen. Storebælt kan således inddeles i to typer efter saltholdigheden, som i gennemsnit er 18 promille nord for Storebæltsbroen og under 18 promille syd herfor. Miljøministeriets basisanalyse 1.14 "Storebælt" har vist, at alle kystområderne er i risiko for ikke at opfylde miljømålet i 2015. Årsagen hertil er en for stor tilførsel af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra land, og for den åbne del af Storebælt, tillige fra atmosfæren. Kun med en lavere næringsstofftilførsel, en yderligere reduktion i tilførslen af miljøfarlige stoffer samt eventuelt mindskede fysiske påvirkninger kan miljømålene nås i områdets kystvande. Såvel den nordlige som den sydlige del af Storebælt vurderes derfor kun at være sårbar overfor tilførsel af næringsstoffer.

Jf. husdyrgodkendelseslovens kortværk vedr. overfladevand er udspretningsarealerne i oplandet til Langelandssundet omfattet af nitratklasse 0 og ikke omfattet af beskyttelsesniveauet for fosfor. Da Langelandssundet er en del af Det Sydlige Storebælt er det Nyborg Kommunes vurdering, på baggrund af en vurdering af jordbundstypen, jordens reduktionspotentiale og sårbarheden overfor tilførsel af næringsstoffer, at udspretningsarealerne er omfattet af nitratklasse 1. Dette betyder, at udspretningsarealerne i Nyborg kommune i den aktuelle ansøgning er sat til at være omfattet af nitratklasse 1. Arealerne er fortsat ikke omfattet af beskyttelsesniveauet for fosfor, Det Sydlige Storebælt vurderes ikke at være overbelastet med fosfor.

Da udspretningsarealerne samtidig afvander direkte til Natura 2000-område nr. 116 "Centrale Storebælt og Vresen" og dyretykket er stigende anses enhver merbelastning som væsentlig. I ansøgningskemaet nr. 69.229 og i de 4 scenarier er udvaskningen fra disse arealer derfor reduceret så meget, at den ikke overstiger en nitratudvaskning, svarende til udvaskningen fra et planteavlbrug.

## Fosfor

Ansøger har oplyst, at udbringningsarealerne er drænede og at jordbundstypen er fin sandblandet lerjord (JB 6). Der er ikke indsendt fosfortal for enkeltmarker i udspretningsarealet og hele udspretningsarealet er derfor indplaceret i fosforklasse 3. Det skal dog fremhæves, at arealer i oplandet til Langelandssundet ikke er omfattet af, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau<sup>5</sup>, da det ikke vurderes at være sårbart overfor tilførsel af fosfor. Indplaceringen af udspretningsarealet i fosforklasser fremgår af nedenstående tabel 6.

**Tabel 6.** Oversigt over udbringningsarealernes fordeling på fosforklasser.

| Fosforklasse   | Areal/ha.  |
|--|------------|
| Fosforklasse 0 (fosfortal <4 eller sandjord/udrænet/afvander ikke til sårbart vandområde*) | 101        |
| Fosforklasse 1 (fosfortal 4-6 og drænet lerjord og afvander til sårbart vandområde*)       | 0          |
| Fosforklasse 2 (lavbundsjord og afvander til sårbart vandområde*)                          | 0          |
| Fosforklasse 3 (fosfortal >6 og drænet lerjord og afvander til sårbart vandområde*)        | 0          |
| <b>I alt</b>   | <b>101</b> |

\*Sårbare vandområder jf. "Kortværk pr. december 2006 over oplandet til Natura 2000-områder, der er overbelastet med fosfor" fra Miljøstyrelsen.

Ud fra oplysningerne om den anvendte mængde husdyrgødning ved nudrift og ansøgt drift, samt oplysninger om P-klasser for det ansøgte udspretningsareal, er det beregnet, at beskyttelsesniveauet for fosfor er overholdt for begge alle 4 scenarier. Afhængigt af valg af udbringnings- og dyrkningsscenario fjernes der således årligt mellem 12 og 594 kg fosfor mere end det er nødvendigt for at overholde fosforkravet i lovgivningen.

<sup>5</sup> Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer, Bilag 3

**Tablet 7.** Oversigt over fosforoverskud afhængig af udbringnings- og dyrkningsscenarie 1-4

| Scenarie | Tilført, kg. P/ha/år | Fraført, kg. P/ha/år | P-overskud ansøgt, kg. P/ha/år | P-fjernelse ud over kravet, kg. P/år |
|----------|----------------------|----------------------|--------------------------------|--------------------------------------|
| 1 - 2    | 21,2                 | 24,2                 | -3,0                           | 305                                  |
| 3        | 21,2                 | 21,3                 | -0,1                           | 12                                   |
| 4        | 18,3                 | 24,2                 | -5,9                           | 594                                  |

\*Fiktivt skema

Da der ved alle dyrkningsscenarier fjernes mere fosfor med afgrøderne end der tilføres med husdyrgødningen vurderes det, at tildelingen af fosfor til udspretningsarealerne i forbindelse med det aktuelle projekt, kan ske uden at give anledning til en væsentlig negativ påvirkning af sårbare vandområder.

Da arealer i oplandet til Langelandsundet/det Sydlige Storebælt desuden ikke er omfattet af beskyttelsesniveauet for fosfor vil der ikke blive stillet særlige vilkår vedrørende fosfortildelingen til udspretningsarealet.

## Nitrat

I det følgende er der foretaget en vurdering af, om kvælstofoverskuddet på udspretningsarealet i form af nitrat er problematisk i forhold til overflade- og grundvand.

Som nævnt ovenfor er udbringningsarealerne beliggende i oplandet til Langelandsundet og er i ansøgningskemaet overført fra nitratklasse 0 til nitratklasse 1. Dette betyder, at der uden foranstaltninger til reducere af udvaskningen kun må udbringes 85 % af det fulde husdyrtryk (1,4 DE/ha).

Da husdyrtrykket i perioden 2007-2014 som tidligere nævnt har været stigende i oplandet til Langelandsundet må udvaskningen fra marker omfattet af den aktuelle ansøgning og som ligger inden for oplandet til Langelandsundet ikke overstige en nitratudvaskning, svarende til udvaskningen fra et planteavlbrug. Da udspretningsarealerne i dette opland samtidig afvander direkte til Natura 2000-område nr. 116 "Centrale Storebælt og Vresen" og dyretrykket er stigende anses enhver merbelastning som væsentlig. I de 4 scenarier indsendt i tilknytning til ansøgningskema nr. 69.229 er udvaskningen fra udspretningsarealet derfor reduceret så meget, at den ikke overstiger en nitratudvaskning, svarende til udvaskningen fra et planteavlbrug. Nitratudvaskningen fra et planteavlbrug på de samme arealer er 36,7 kg N/ha/år.

Som det fremgår af nedenstående tabel 8 overstiger nitratudvaskningen til overfladevand ikke nitratudvaskningen fra et tilsvarende planteavlbrug. I beregningerne er indgået, at der højst må udbringes 85 % af det fulde husdyrtryk på (1,4 DE/ha), svarende til maksimalt 1,19 DE/ha og at udvaskningen fra det samlede udspretningsareal (101 ha) ikke må være større end udvaskningen fra et tilsvarende planteavlbrug.

**Tablet 8.** N-udvaskning til overfladevand v. scenarie 1 - 4.

| Scenarie | DE/ha | Tiltag   | Udvaskning med virkemidler. DE <sub>reel</sub> , kg N/ha/år* | Merudvaskning i forhold til planteavlbrug, kg N/ha/år |
|----------|-------|--|--|---|
| 1        | 1,40  | 2,0 % ekstra efterafgrøder   | 36,4   | -0,3  |
| 2        | 1,40  | N-kvoten skal reduceres med 1%                                       | 36,5   | -0,2  |
| 3        | 1,40  | Etablering af frøgræssædskifte (S6) på alle 101 ha udspretningsareal | 35,2   | -1,2  |
| 4        | 1,21  | Reduceret husdyrtryk 1,21 DE/ha                                      | 36,7   | 0,0   |

\* Udvaskningen er beregnet ud fra en udvaskning svarende til et planteavlbrug på 100% af arealet.

Det fremgår også af tabellen, at udvaskningen af kvælstof fra udspretningsarealet til overfladevand, som følge af udbringning af husdyrgødning, for ingen af de fire scenarier overstiger udvaskningen fra et tilsvarende planteavlbrug.

På baggrund af ovenstående beregninger m.v. og de i ansøgningen beskrevne tiltag til reduktion af kvælstofudvaskningen er det Nyborg Kommunes vurdering, der er foretaget jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning til husdyrgodkendelsesloven, at der ikke vil ske en væsentlig negativ påvirkning af overfladevand i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Der skal derfor i forhold til at sikre at kravet om reduktion af udvaskning af kvælstof til overfladevand er opfyldt, skal der stilles vilkår om anvendelse af et af følgende 4 alternativer, som anført i nedenstående tabel 9, i driften af udspretningsarealet:

**Tabel 9.** Vilkår med 4 forskellige driftsscenerier af udspretningsarealet.

| Scenarie | DE, ha | Ekstra efterafgrøder, % | Reduceret N-norm, % | Sædskifte         |
|----------|--------|-------------------------|---------------------|-------------------|
| 1        | 1,40   | 2                       | -                   | S2                |
| 2        | 1,40   | -                       | 1                   | S2                |
| 3        | 1,40   | -                       | -                   | S6 > 10 % frøgræs |
| 4        | 1,21   | -                       | -                   | S2                |

Ekstra efterafgrøder udlægges ud over NaturErhvervstyrelsens generelle krav. Ekstra efterafgrøder skal følge de samme krav, som der er til de lovpligtige efterafgrøder på godkendelsestidspunktet, jf. "bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2014/2015". Efterafgrøder må ikke erstattes af 100 % vinterafgrøder.

Der skal desuden stilles vilkår om, at der maksimalt må tilføres ejede og forpagtede arealer ca. 13.004 kg N/år i organisk gødning.

Overholdelse af vilkår om udvaskning af nitrat til overfladevand, skal kunne dokumenteres via mark-, sædskifte- og gødningsplaner, samt gødningsregnskaber og skal kunne forevises ved tilsyn på forlangende.

### 2.3.4 Påvirkning af grundvand

Hele udspretningsarealet ligger inden for område med drikkevandsinteresser (OD). Ingen dele af udspretningsarealet ligger inden for nitratfølsomt indvindingsområde eller inden for indvindingsopland til vandværk. Det vurderes på baggrund af dette, at udbringningen af husdyrgødning ikke vil give anledning til forøget risiko for udvaskning af nitrat til grundvandet. Der skal derfor ikke stilles særlige vilkår i forhold til beskyttelse af grundvandet. Beliggenheden af udspretningsarealerne i forhold til nitratfølsomme indvindingsområder og indvindingsoplande til vandværker fremgår af kortbilag 2.

## 3. Bedste tilgængelige teknik (BAT)

I dette afsnit er der foretaget en vurdering af, om driften af produktionen er baseret på den bedst tilgængelige teknik. I vurderingen er bl.a. indgået, hvorvidt omkostningen til etablering af en given BAT-teknologi er proportional med gevinsten for miljøet. Grundlaget for dette afsnit er "Referencer til BAT-vurdering ved miljøgodkendelser", orientering fra Miljøstyrelsen, nr. 2, 2006, som samtidig indeholder EU's "BAT reference documents" (BREFs) og Miljøstyrelsens BAT-Standardvilkår<sup>6</sup>.

Der er i ansøgningen oplyst, at de generelle regler mht. gødskning og udbringning af husdyrgødning følges.

Ifølge wiki-vejledningen er BAT opfyldt via overholdelse af gældende regler vedrørende udbringning af husdyrgødning, herunder skal fremhæves husdyrgødningsbekendtgørelsen regler vedrørende udbringning af husdyrgødning ved nedfældning på sort jord og i græsmarker.

Kommunen anser således kravet om anvendelse af BAT i forbindelse med udbringningen af husdyrgødning for opfyldt, når følgende forhold omkring management og udbringning af husdyrgødning er opfyldt:

### Management

<sup>6</sup> Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), Miljøstyrelsen, maj 2011

- Markdriften skal tilrettelægges således, at den giver anledning til mindst mulig udvaskning af næringsstoffer og overfladisk afstrømning undgås. Der skal derfor udarbejdes således gødningsplaner og gødningsregnskab, hvor forbruget af handels- og husdyrgødning dokumenteres.
- Husdyrgødningen skal udbringes under hensyn til generelle regler, og skal i videst muligt omfang foregå efter principperne i godt landmandsskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.

#### Udbringning

- Husdyrgødningen skal udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, så udnyttelsen af næringsstofferne er så stor som muligt.
- Ved udbringningen skal der anvendes den mest optimale udbringningsteknik og udbringningen skal ske i de afgrøder, der udnytter næringsstofferne mest muligt.
- Gyllen skal i etablerede afgrøder udbringes med slangeudlægger. På sort jord og fodergræsarealer nedfældes gyllen eller den udbringes med en teknik, der har tilsvarende lav ammoniakfordampning.
- Der må ikke udbringes gylle på vandmættede, oversvømmede, frossen eller snedækkede arealer. Gylle bør ikke udbringes på stærkt hældende arealer, og der skal som minimum holdes 2 meter bræmmer til beskyttede vandløb.
- Udbringning af husdyrgødning sker normalt kun på hverdage.

Ud fra de kriterier, der er beskrevet i forbindelse med fortolkningen af husdyrgodkendelseslovens regler for arealer, der godkendes efter § 16, samt de gældende regler for udbringning af husdyrgødning vurderes det, at de oplysninger der følger af ansøgningen lever op til kravet om anvendelse af BAT.

## **4. Offentlighed**

**15. januar 2015**

Foretaget partshøring af ejerne af forpagtede arealer. Der er ikke indkommet bemærkninger i forbindelse med partshøringen.

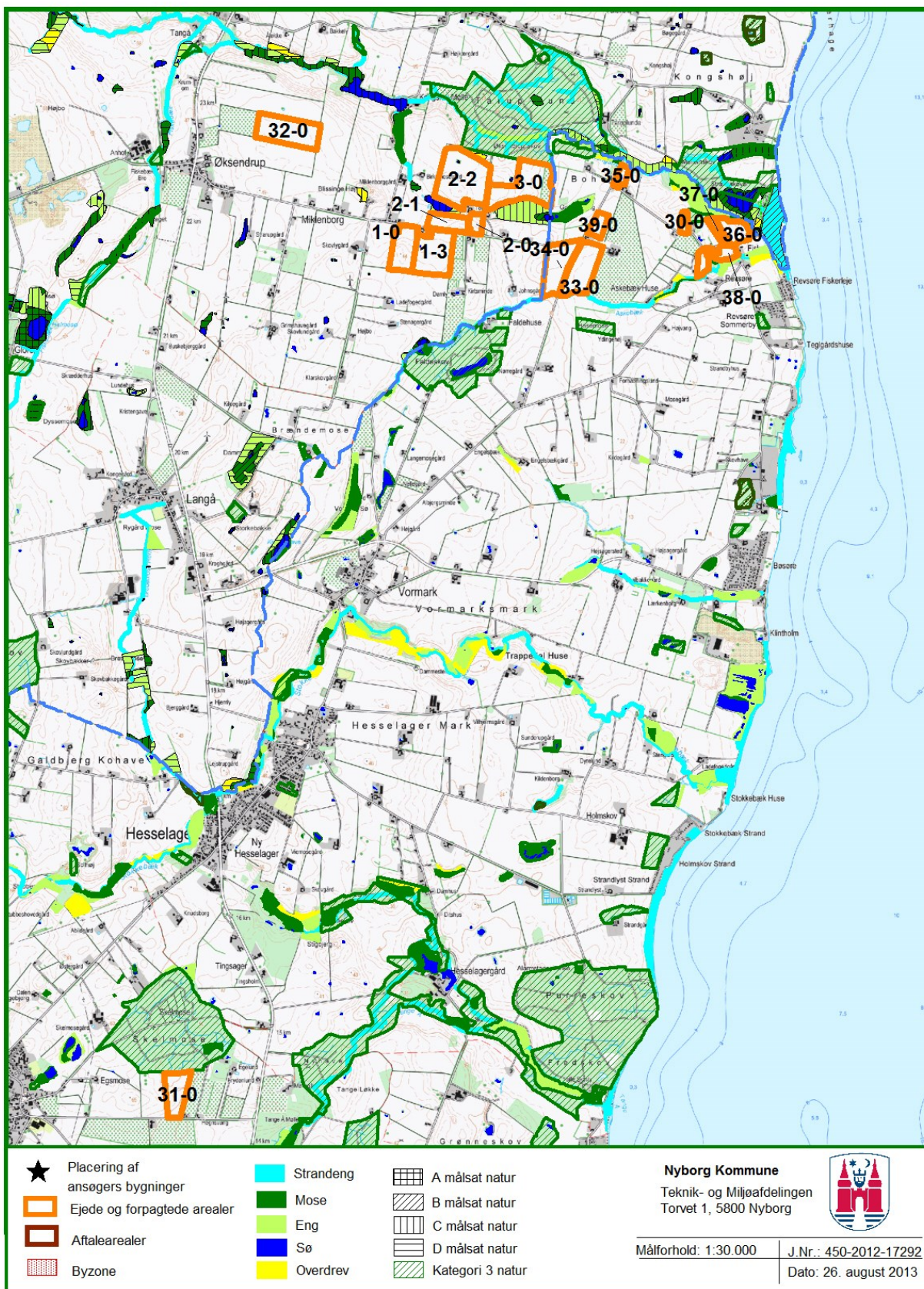
## **5. Samlet vurdering**

Samlet set vurderer Nyborg Kommune, at når godkendelsens vilkår overholdes, har ansøgeren truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at arealerne kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Nyborg Kommune vurderer, at udbringning husdyrgødning kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.



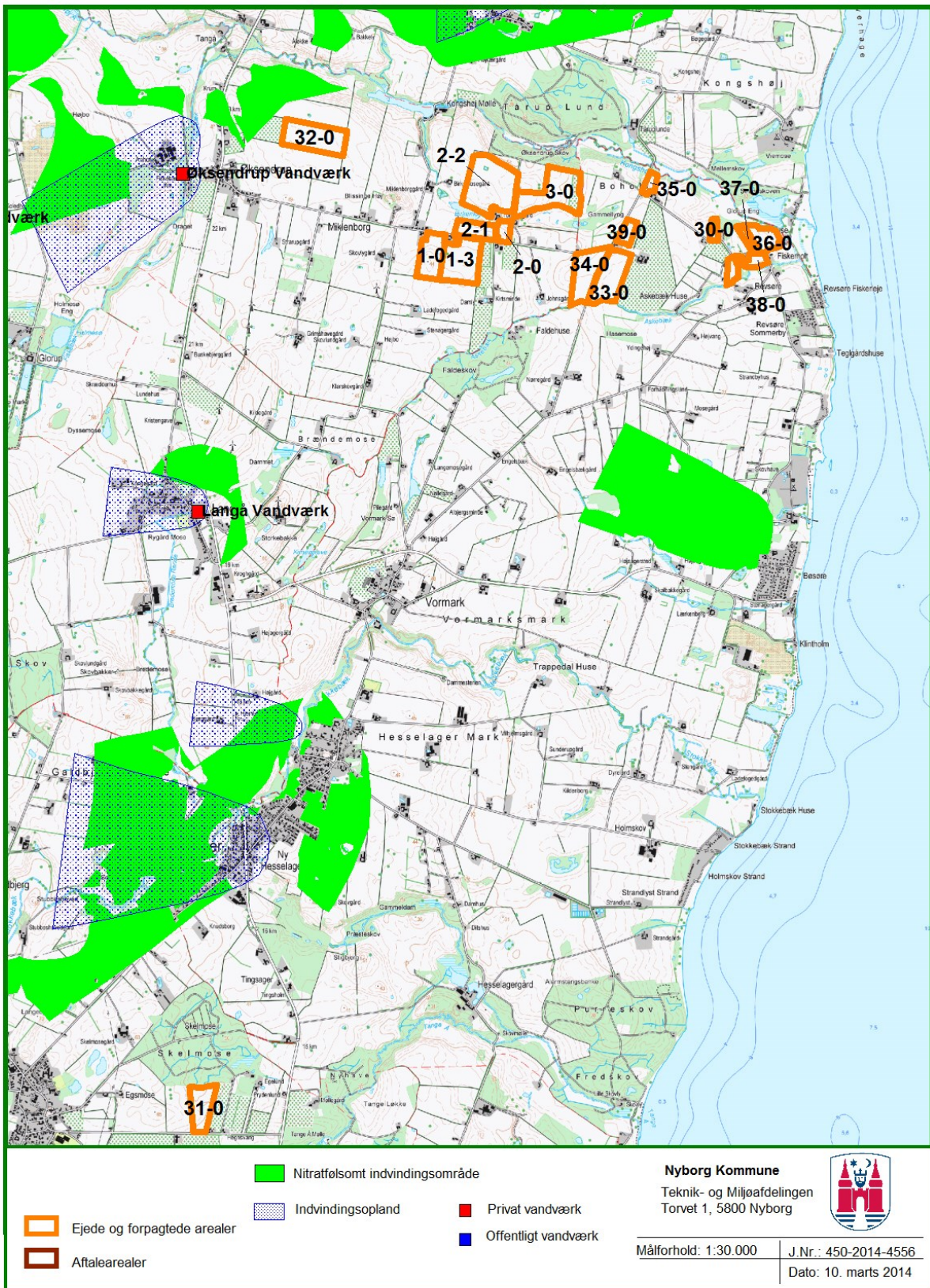


Kortbilag 1 - Natur





## Kortbilag 2 – Grundvand



## Bilag 1

Nyborg Kommune  
Torvet 1  
5800 Nyborg  
Att. Bo Clausen

[bcl@nyborg.dk](mailto:bcl@nyborg.dk)



Svendborg  
Kommune

Kultur, Erhverv og Udvikling  
Natur og Klima  
Svendborgvej 135  
5762 Vester Skerninge

Tlf. 62 23 30 00

[kulturogplan@svendborg.dk](mailto:kulturogplan@svendborg.dk)  
[www.svendborg.dk](http://www.svendborg.dk)

### Svar på høring fra Nyborg Kommune vedr. arealers sårbarhed i Svendborg Kommune tilhørende Øksendrupvej 53A, 5871 Frørup.

26. januar 2015

Svendborg Kommune har modtaget en høring fra Nyborg Kommune i forbindelse med deres behandling af en § 16-arealgodkendelse af udbringningsarealer tilhørende Kim Pedersen, Øksendrupvej 53 A, 5871 Frørup. En del af arealerne er placeret i Svendborg Kommune, se kortudsnit nedenfor.

Sagsid. 15/1783  
Team Landbrug  
Ref. AMTJRS



Kortudsnit hvor udbringningsarealer er markeret med sort, kommunegrænse er blå, og oplandsgrænser med rødt.

Nyborg Kommune beder, i henhold til § 46 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelse<sup>1</sup>, Svendborg Kommune tage stilling til,

<sup>1</sup> Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug, BEK nr. 1283 af 08/12/2014.



hvilke krav, der skal stilles til driften af de arealer, der er placeret i Svendborg Kommune.

Ifølge de fremsendte oplysninger er følgende arealer beliggende i Svendborg Kommune: mark. nr.: 30-0, 31-0, 33-0, 34-0, 35-0, 36-0, 37-0, 38-0 og 39-0.

Alle 9 marker, i alt 37,1 ha er placeret i oplandet til Langelandssundet.

### Høringssvar

#### Påvirkning af overfladevand og internationale beskyttelsesområder

I henhold til husdyrloven<sup>2</sup> skal kommunen sikre sig, at husdyrbruget inkl. tilhørende arealer kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforeneligt med hensynet til omgivelserne jf. lovens § 19. Derudover skal kommunen ved godkendelse efter § 11 og § 12 varetage beskyttelsen af bl.a. internationale beskyttelsesområder jf. § 23 i husdyrloven, og kommunen kan ikke give tilladelse til projekter, der i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter kan skade et Natura 2000-område jf. § 7 i habitatbekendtgørelsen<sup>3</sup>.

Svendborg Kommune vurderer, at udgangspunktet for driften af arealerne er, at husdyrlovens<sup>4</sup> beskyttelsesniveau for udvaskning af næringsstoffer skal overholdes.

De 9 markarealer ligger alle indenfor oplandet til Langelandssundet,

Markerne er placeret udenfor Natura 2000-områder og er ikke omfattet af hverken nitrat- eller fosforklasser.

Derudover skal det vurderes om husdyrlovens beskyttelsesniveau skal skærpes for at sikre, at projektet er i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens bestemmelser. Derfor vil der i det efterfølgende foretages en vurdering af om driften af arealerne vil medføre en påvirkning af de internationale beskyttelsesområder. Vurderingen tager udgangspunkt i oplandet til Langelandssundet (Det Sydfynske Øhav).

### Langelandssundet

Langelands Sund er præget af vandudskiftning mellem det tilstødende Sydfynske Øhav samt Storebælt (jf. vandplan 2010-2015).

Den centrale del af Det Sydfynske Øhav er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde (Ramsarområde, EF-habitatområde og EF-fuglebeskyttelsesområde). Udpegningen betyder, at Danmark er forpligtet

<sup>2</sup> Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. husdyrbrug, LBK nr. 1486 af 4. december 2009.

<sup>3</sup> Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, Bek. nr. 408 af 1. maj 2007.

<sup>4</sup> Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen), Bilag 3 i BEK nr. 1280 af 8. november 2013.



til at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for. For Ramsarområdet er målsætningen endvidere, at beskyttelsen skal fremmes.

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområdet Det Sydfynske Øhav er stor vandsalamander, klokkefrø, skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl, sandbanker, vadeflader, kystlaguner og søer, større lavvandede bugter og vige, rev, enårig vegetation på stenede strandvolde, flerårig vegetation på stenede strande, kystklinter/-klipper, enårige strandplanter der koloniserer mudder og sand, strandenge, forstrand og begyndende klitdannelse, hvide klitter og vandremiler, grågrønne klitter, kalkrige søer og vandhuller med kransalger, næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store aks, vandløb, tørre kalksandsoverdrev, kalkoverdrev, sure overdrev, urtebrømmer eller skyggende skovbryn, avneknippemoser, kildevæld med kalkholdigt vand, rigkær, bøgeskove på muldbund, ege-blandskov samt elle- og askeskov ved vandløb, søer og væld.

Udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområde nr 71 er rørdrum, rørhøg, havterne, splitterne, dværgterne, fjordterne, engsnarre, mosehomugle, klyde, brushane, alm. ryle, plettet rørvagtel, knopsvane, sangsvane, mørkbuget knortegås, troldand, bjergand, ederfugl, hvinand, toppet skallesluger og blishøne.

Udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområde nr 72 er rørdrum, rørhøg, fjordterne, engsnarre, plettet rørvagtel, sangsvane, ederfugl og havlit.

#### **Svendborg Kommunes vurdering vedr. det Sydfynske Øhav**

Af Miljøministeriets vandplan for det Sydfynske Øhav fremgår det, at der allerede med den nuværende næringsstofbelastning er tale om en væsentlig påvirkning af det Sydfynske Øhav, som frembringer en tilstand svarende til moderat eller dårlig. Det er derfor Svendborg Kommunes vurdering, at enhver øget tilførsel af næringsstoffer til vandområdet vil påvirke vandområdets tilstand i negativ retning. Næringsudvaskningen fra husdyrbrug i oplandet til det Sydfynske Øhav skal derfor begrænses mest muligt, så den nuværende tilstand i vandområdet ikke forringes yderligere. Derfor fastlægges der restriktioner for oplandet (i denne sag: i oplandet til Langelandsundet), der svarer til husdyrgodkendelseslovens niveau for meget kvælstofsårbare Natura 2000-områder, samt Natura 2000-områder, som er overbelastet med fosfor.

Statens vandplaner for det Sydfynske Øhav er vedtaget. Indsatsen for at nå miljømålslovens mål i 2015 sikres via de kommunale handleplaner, og miljøeffekten af husdyrlovens beskyttelsesniveau indgår i grundlaget for beregning af indsatsbehovet. Der vil derfor ikke – i overensstemmelse med tidligere udmeldinger fra Miljøstyrelsen - med baggrund i vandplanerne være grundlag for at skærpe husdyrlovens beskyttelsesniveau, for så vidt angår nitrat- og fosforklasser.



Med baggrund i ovenstående vurderer kommunen derfor, at der for det konkrete projekt ikke skal foretages en skærpelse af husdyrlovens nitrat- eller fosforklasser. Der skal dog foretages en vurdering af, om husdyrlovens beskyttelsesniveau skal skærpes for at sikre, at projektet er i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens bestemmelser (se næste afsnit).

#### **Vurdering af påvirkning af habitatområde**

Det følger af habitatbekendtgørelsen, at før der kan træffes afgørelse, skal der foretages en vurdering af om et projekt (- defineret her som den samlede husdyrproduktion) i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Det er væsentligt at påpege, at husdyrlovens definition af væsentlighed – svarende til lovens afskæringskriterier – ikke nødvendigvis er tilstrækkeligt til at sikre, at et habitatområde ikke påvirkes væsentligt. Det skal i vurderingen uden tvivl kunne fastslås, at der ikke er risiko for en væsentlig påvirkning.

#### Væsentlighedsvurdering af næringsstofudvaskning til habitatområde

Miljøstyrelsen har med "Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven" fra 24. juni 2010 samt "supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk" fra 14. marts 2011 redegjort for, hvordan kommunerne skal foretage ovennævnte vurdering af påvirkningen af habitatområder. Indledningsvist skal der foretages en vurdering af om det pågældende område er følsomt overfor udvaskningen af næringsstoffer.

Det fremgår af vandplanerne, at næringsstofudvaskningen fra oplandet har væsentlig betydning for tilstanden i det Sydfynske Øhav. Det er samtidig Svendborg Kommunes vurdering, at det ikke kan udelukkes – pga. den relative korte afstand – at næringsstofudvaskningen fra oplandet vil påvirke det internationale beskyttelsesområde centralt i Sydfynske Øhav. Med baggrund i denne vurdering foretages der en egentlig habitatvurdering med udgangspunkt i vejledningens principper.

**Vurdering af projektet i kumulation med andre planer og projekter**  
Ifølge Miljøstyrelsens vejledning skal den kumulative effekt vurderes på baggrund af udviklingen i antal dyreenheder indenfor de oplande, hvor udbringningsarealerne er placeret. I dette tilfælde skal vurderingen foretages for Langelandssundet.

Vurderingen af udviklingen af dyreenheder skal suppleres med en vurdering af, om der er andre kilder, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning siden 1. januar 2007. En øget nitratudvaskning skal medføre et krav om reduktion af det samlede dyretryk i det aktuelle opland.

I forhold til andre kilder vurderer kommunen, at der primært vil kunne forekomme en næringsstofforførsel fra rensningsanlæg, regnbetingede udløb, spredt bebyggelse og virksomheder.



Da næringsstofudledning har været faldende gennem længere perioder, bl.a. som følge af vandmiljøplanerne, er det Svendborg Kommunes vurdering, at udviklingen i kvælstofudledningen også har været svagt faldende siden 1. januar 2007.

Ifølge vandplanen forventes der med de planlagte og allerede besluttede tiltag til reduktion af næringsstofpåvirkningen en reduktion i udledningen af kvælstof og fosfor fra punktkilder frem til 2015. De tiltag, der får betydning er bl.a. effekten af kommunens spildevandsplan med krav om forbedret rensning for spredt bebyggelse, samt forbedringer af regnvandsbetingede udløb.

Med udgangspunkt i ovenstående, vurderes der ikke at være andre kilder, der vil give anledning til, at det samlede dyretryk i deloplandene skal reduceres.

#### **Langelandssundet**

Antallet af dyreenheder i oplandet til Langelandssundet steget siden 1. januar 2007.

Miljøstyrelsens seneste tal er opgjort i december 2014. Kommunen har ikke yderligere oplysninger om ophørte eller udvidede dyrehold end dem, der er medtaget i opgørelsen. Kommunen finder derfor ikke anledning til at justere tallet.

Miljøstyrelsen oplyser:

Kommunen kan uanset en eventuel stigning i husdyrholdet siden 2007 godkende ansøgninger, hvor nitratudvaskningen er reduceret så meget, at den ikke overstiger en nitratudvaskning, der svarer til planteavlsbrug. Det kan ske ved brug af reducerede gødningsnormer, flere efterafgrøder, eller ændret sædskifte. Det vil sige, at en landmand, der gerne vil have udvidet sit brug i et område, hvor dyreholdet er steget, udformer en ansøgning, hvor der vælges en eller flere af disse muligheder, så det fremgår af ansøgningen, at der fra de arealer, som anvendes til udbringning af husdyrgødning, ikke vil være en større nitratudvaskning i det pågældende opland, end hvis det havde været et planteavlsbrug, hvor der kun anvendes handelsgødning.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at Nyborg Kommune, som godkendende myndighed skal foretage den samlede habitatvurdering, og i givet fald stille vilkår, der sikrer, at udvaskningen af næringsstoffer fra arealer i oplandet til Langelandssundet ikke overstiger et planteavlsbrug.

#### **Vurdering af projektet i sig selv**

##### Nitrat

Med udgangspunkt i det ansøgte projekt foretages der en beregning af nitratudvaskningen fra den husdyrgødning, der bliver udbragt på arealer i deloplandet til Det Sydfynske Øhav (Langelandssundet). Udvasningen





skal efterfølgende vurderes i forhold til den samlede udvaskning fra oplandet og afskæringskriteriet for væsentlighed på 1 eller 5 %.

Ifølge Miljøstyrelsen bør fastlæggelsen af afskæringskriteriet tage udgangspunkt i det foreliggende beskyttelsesniveau for nitratudvaskning til overfladevand. Beskyttelsesniveauet tager udgangspunkt i meget sårbare eller sårbare vandområder, og har som sådan dermed fastlagt de lukkede vandområder med ringe vandudskiftning. For disse vandområder er afskæringskriteriet på 1 % gældende.

Med baggrund i forslag til vandplanens beskrivelse af Det Sydfynske Øhavs tilstand vurderer Svendborg Kommune, at hele det Sydfynske Øhav skal betragtes som meget sårbart overfor nitrat. Det vil sige, at det skal vurderes om udvaskningen fra det ansøgte projekt udgør mere end 1 % af oplandets samlede udvaskning.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at Nyborg Kommune, som godkendende myndighed skal foretage den samlede habitatvurdering, og i givet fald stille vilkår, der sikrer, at udvaskningen af næringsstoffer fra arealer i oplandet til Langelandsundet udgør mindre end 1 % af den samlede udvaskning fra oplandet.

#### Fosfor

Ifølge Miljøstyrelsen kan det antages, at grænsen for hvornår, der kan ses en påvirkning med fosfor er den samme som for nitrat, dvs. hhv. 1 og 5 % til sårbare og mindre sårbare vandområder.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at Nyborg Kommune, som godkendende myndighed skal foretage den samlede habitatvurdering, og i givet fald stille vilkår, der sikrer, at udvaskningen af næringsstoffer fra arealer i oplandet til Langelandsundet udgør mindre end 1 % af den samlede udvaskning fra oplandet.

#### Grundvand

Ingen af arealerne ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder eller indsatsområder for nitrat.

#### Natur

Mark 36-0 grænser op til en B-målsat mose ved Fiskerholt. Mosen har en tålegrænse på 20-25 kg N/ha/år.

Mark 38-0 grænser op til en D-målsat mose, med en tålegrænse på 20-25 kg N/ha/år, og en D-målsat eng med tålegrænse på over 30 kg N/ha/år.

Med en baggrundsbelastning i området på 13,6 kg N/ha/år er naturområdernes tålegrænser ikke overskredet. Selv med en eventuel påvirkning på over 1 kg N/ha/år fra udbringning af husdyrgødningen, er der et stykke vej til at tålegrænsen er overskredet.





Mark 31-0 grænser op til den potentielt ammoniakfølsomme skov Skelmose øst for Gudme. Skoven fremgår af historiske Original 1-kort, er derfor mere end 200 år gammel, og opfylder derved det kriterium, der er for ammoniakfølsom skov med hensyn til alder. Tålegrænsen for løvskov i tempererede egne er 10-20 kg N/ha/år. Da baggrundsbelastningen i området er på 13,5 kg N/ha/år, kan den nedre tålegrænse for skoven være overskredet.



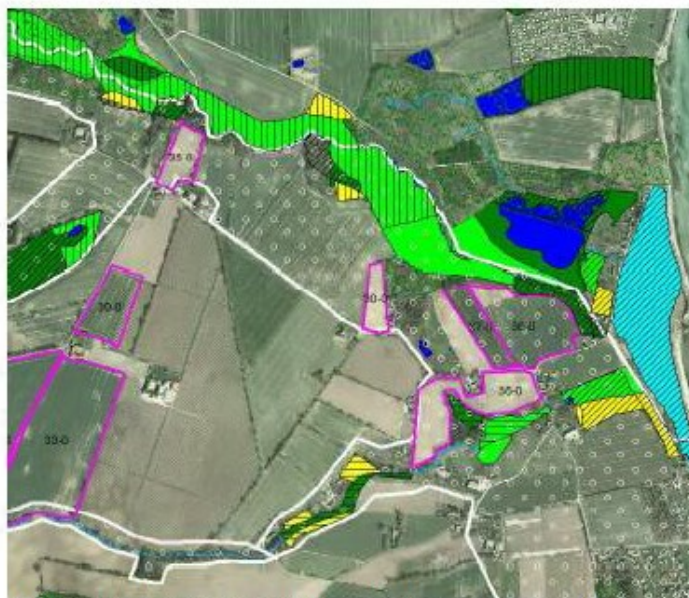
Flyfoto med skoven Skelmose nord for mark nr. 31-0.

Gennemsyn af flyfotos viser dog at skoven drives som produktionsskov, bl.a. med store flader af pyntegrønt, og Svendborg Kommune vurderer derfor at skoven ikke har stor naturkvalitet. Dette sammenholdt med at skoven ikke har hverken regional eller lokal kulturhistorisk eller rekreativ værdi, betyder at Svendborg Kommune vurderer, at skoven ikke er ammoniakfølsom nok til, at der skal stilles vilkår om bræmmer op til skovområdet.

Markerne 30-0 og 37-0 grænser op til en potentielt ammoniakfølsom skov vest for Åhuse ved Kongshøj Å. Svendborg Kommune har gennemgået gamle kort og flyfotos, for at vurdere skoven nærmere. De dele af det nuværende skovområde, der grænser op til markarealeme, fremstår overvejende som agerjord på de historiske Original 1-kort, og som lysning på de senere flyfotos. Det vurderes derfor at den del af skoven, der grænser op til markerne 30-0 og 37-0 ikke er mere end 200 år gammel, og ikke er ammoniakfølsom.

Markerne 33-0, 34-0 og 38-0 grænser mod syd op til det § 3-beskyttede vandløb Askebæk. Hældningen af terrænet ned til åen er under 6 grader, og Svendborg Kommune vurderer derfor, at de generelle regler for udbringning af husdyrgødning, sammenholdt med andre regler, er tilstrækkelige til at sikre beskyttelsen af det beskyttede vandløb.

Markerne 30-0, 36-0, 37-0 og 38-0 ligger indenfor det i kommuneplanen udpegede Naturnetværk (Svendborg Kommuneplan 2013-25):



Flyfoto med Naturnetværk (i hvidt), § 3-beskyttet natur og de anmeldte marker med pink.

Trods det, at der i kommuneplanen under strategi og indsats står at "De steder, hvor dyrkning bryder natursammenhængene, finder Byrådet, at arealer i omdrift skal søges ekstensiveret..." vurderer Svendborg Kommune at udspredding af husdyrgødning på de anmeldte arealer ikke er i strid med retningslinjerne, der alene gælder bebyggelse og etablering af anlæg.

Samlet set vurderer Svendborg Kommune, at udbringning af husdyrgødning på de anmeldte arealer ikke påvirker naturområderne væsentligt, og der stilles derfor ikke særlige vilkår hvad angår natur.

#### Bilag IV-arter

Svendborg Kommune vurderer med udgangspunkt i data i Bilag IV-håndbogen<sup>5</sup>, at der findes følgende Bilag IV-arter i området omkring udspreddingsarealerne: Springfrø, Stor vandsalamander, Markfirben og 4 arter af flagermus.

De 4 arter af flagermus er: Dværgflagermus, Brunflagermus, Vandflagermus og Sydflagermus, som alle er almindeligt forekommende på Fyn. De tre førstnævnte arter yngler og overvintrer bl.a. i hule træer, mens Sydflagermus overvejende er tilknyttet bygninger.

<sup>5</sup> Søgaard, B. & Asferg, T. (red.) 2007: Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. – Faglig rapport fra DMU nr. 635. 226 s. <http://www.dmu.dk/Pub/FR635.pdf>



Markfirben findes især i nærheden af skove. Arten foretrækker sandede soleksponerede levesteder, eksempelvis markkanter, sten- og jorddiger og skovveje.

Springfrø og Stor Vandsalamander yngler i småsøer og små vandhuller i hele området. Svendborg Kommune har ikke kendskab til konkrete ynglevandhuller i eller op til markerne. Padderne forlader vandhullerne efter yngletiden, og opholder sig og overvintrer blandt andet i skove og i sten- og jorddiger.

Områdets mange sten- og jorddiger og levende hegn er meget vigtige for agerlandets dyre- og planteliv. De fungerer som ledelinjer, yngle-, raste- og overvintringssted for områdets bilag IV-arter. Kommunen vurderer dog, at da der er tale om en fortsættelse af markdriften, vil småbiotopernes funktion være uændret. Af samme grund vurderer Svendborg Kommune, at driften af arealerne ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning af områdets bilag 4-arter, og der stilles derfor ikke særlige vilkår hvad angår Bilag IV-arter.

Svendborg Kommune har ikke andre bemærkninger til driften af de ansøgte arealer. Hvis du har spørgsmål til ovenstående høringssvar er du meget velkommen til at kontakte os.

Venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Jette Raal Stockholm".

Jette Raal Stockholm  
Biolog

Dir. tlf. 62 23 34 12



**Torvet 1**  
**5800 Nyborg kommune**  
**[www.nyborg.dk](http://www.nyborg.dk)**